

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 13.7.2011
SEK(2011) 884 lopullinen

KOMMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

oheisasiakirja

ehdotukseen

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI

kalastus- ja vesiviljelytuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä

{KOM(2011) 416 lopullinen}

{SEK(2011) 883 lopullinen}

TIIVISTELMÄ

EU muodostaa maailman suurimmat kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinat, joiden arvo on 55 miljardia euroa (eli 12 miljoonaa tonnia). EU:n kansalaiset syövät vuodessa keskimäärin 22 kg kalastus- ja vesiviljelytuotteita, mikä on 15 prosenttia heidän valkuaisaineiden saannistaan. Kulutus vaihtelee suuresti eri jäsenvaltioissa. Joissakin (lähinnä itäisissä jäsenvaltioissa) se on tuskin 10 kg mutta toisissa yli 30 kg. Kulutus on kuitenkin kaikissa EU-maissa kasvussa. EU:n tuotanto on supistunut viime vuosikymmenen aikana, joten myös sen omavaraisuusaste on pienentynyt voimakkaasti: 57 prosentista 35 prosenttiin.

Kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteinen markkinajärjestely (YMJ) perustettiin jo vuonna 1970. Se on yksi yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) tukipylväistä. Sen nykyinen oikeusperusta on vuonna 1999 annettu asetus (EY) N:o 104/2000. Meneillään oleva yhteisen kalastuspolitiikan uudistus tarjoaa erinomaisen tilaisuuden arvioida ja mahdollisesti tarkistaa kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinapolitiikan tavoitteita ja välineitä.

Ongelmat

Komissio on vuodesta 2008 lähtien suorittanut laajoja arviointeja ja järjestänyt kuulemisia arvioidakseen yhtäältä nykyisen säädöskehityksen toimivuutta ja selvittääkseen EU:n markkinoiden kehityssuuntia 10 viime vuoden aikana ja toisaalta kuullakseen eri osapuolten näkemyksiä. Tässä kertomuksessa esitetään ja analysoidaan viisi keskeistä ongelma-aluetta, jotka voidaan kiteyttää seuraavasti:

- markkinapolitiikallamme ei ole riittävästi tuettu kestävää tuotantoa
- EU:n tuotannon markkina-asema on heikentynyt
- markkinoiden vaihteluja ei ole kyetty ennakoimaan tai hallitsemaan
- markkinapotentiaaliamme hyödynnetään heikosti
- markkinapolitiikan täytäntöönpanoa hidastaa hankala ja turhan monimutkainen säädöskehys.

Monia EU:n kalavesiä ei ole tähän saakka hyödynnetty kestävästi. Kestävästä käytännöistä maksetaan vain vähäisiä palkkioita, eivätkä kestävämmät tai mahdollisesti kestävämmät käytännöt ole johtaneet markkinaseuraamuksiin. Markkinapolitiikamme ei ole onnistunut saamaan lisää arvoa paikallaan polkevista tai vähenevistä tuotantomääristä, eikä se ole myöskään edistänyt hyviä käytäntöjä.

EU:n tarjonta on sekä kirjavaa että hajanaista. Tuotannon jatkuvasti supistuessa ja markkinoiden globalisoituessa EU ei ole tarpeeksi kilpailukykyinen, ja se on osoittautunut kykenemättömäksi ennakoimaan ja hallitsemaan markkinoiden vaihteluja tai mukautumaan kysyntään määrien tai laadun ennustettavuuden ja tuotteiden esillepanon osalta.

Edellä mainittuihin viiteen pääasialliseen ongelma-alueeseen sisältyy myös muita, pienempiä ongelmia.

Kalastus- ja vesiviljelyalan tuottajajärjestöillä, joilla voisi olla keskeinen rooli yhteisen kalastuspolitiikan päivittäisessä toteuttamisessa (mikäli niiden tehtävä, resurssit ja oikeudet sekä vastualueet on asetettu oikein), ei ole yleensä riittävästi resursseja ja kannustimia,

joita muun muassa tuotannon tehokas organisointi, kalastustoiminnan ohjaaminen ja tuotannon saattaminen markkinoille edellyttävät. Kalastuselinkeino on lisäksi pääosin hajanaista, kun taas jalostajat ja jakelijat ovat yleensä keskittyneet varsinkin vähittäismyynnissä. EU:n kalastajien taloudellista asemaa voitaisiin todennäköisesti parantaa kehittämällä tai edistämällä tarjontapuolen keskittymistä. Tuotannon parempi organisointi vaikuttaa olevan ennakoedellytys sille, että kaikkia markkinointiketjun osia saadaan koordinoitua tehokkaasti.

Tiedot markkinoiden kysynnästä, asiakkaiden mieltymyksistä, kehityssuunnista ja hinnoista eivät ole laajasti kaikkien toimijoiden saatavilla. Jos kuitenkin EU:n tuottajat ymmärtäisivät paremmin toimintansa markkinaulottuvuudet, niillä olisi paremmat edellytykset ohjata kalastajia siirtymään tuotantoon, joka tarjoaa paremmat mahdollisuudet myydä tuotteita kohtuulliseen hintaan (kultaisena sääntönä tässä on se, että kala, jota ei todennäköisesti myydä, pitäisi jättää veteen). Tämä edellyttää tarjonnan ja myynnin parempaa suunnittelua – eli on tehtävä aktiivisia päätöksiä siitä, millaisia tuotteita myydään missä ja milloin.

Päätöksentekijät tarvitsevat politiikan suunnittelua varten myös taustatietoa – sekä ennakkovaroituksen mahdollisista markkinakriiseistä.

Nykytilanteessa, jossa kalakantoja hyödynnetään liikaa, julkisen rahan käyttäminen kalojen tuhoamiseen ei ole enää perusteltua; kalastustuotteiden niin sanottu vetäminen markkinoilta olisi lopetettava. Interventiomekanismien vaikutus markkinoiden vakauteen on ollut joka tapauksessa heikkoa ja rajoittunut vain muutamaaan satamaan ja joihinkin pieniin pelagisiin lajeihin.

Tämä johtuu siitä, että vaikka markkinainterventiot saattavat auttaa lieventämään äkillistä hinnanlaskua, ne eivät koskaan poista ongelman syytä. Kalastus on kuitenkin kiistatta edelleen epävarmaa ja riskialtista elinkeinotoimintaa; saaliiden ajoituksen ja määrän mukauttaminen markkinoiden erityistarpeisiin kaikkina ajankohtina on aina haastavaa. Järkevässä markkinapolitiikassa tämä olennainen ongelma on tiedostettava ja ainakin hillittävä niitä riskejä, joita se tuo mukanaan kalastajille.

EU:n kaupan pitämistä koskevat vaatimukset, joilla vahvistetaan tuotteiden yhdenmukaiset kaupalliset ominaisuudet, ovat tärkeitä EU:n sisäisten kalamarkkinoiden sujuvalle toiminnalle. Sekä suoritettussa arvioinnissa että tässä kertomuksessa tarkastellaan, missä määrin nykyisiä kaupan pitämistä koskevia yhteisiä vaatimuksia olisi tarkistettava.

Kuluttajatieto on keskeinen osa markkinajärjestelyä ensinnäkin siksi, että hyllyillä on nykyisin laaja valikoima erilaisia kaloja ja äyriäisiä, ja toiseksi siksi, että ihmiset ovat yhä tietoisempia ympäristökysymyksistä ja haluavat tehdä valistuneita ostopäätöksiä. Onko kala tuore vai sulatettu? Missä se on tarkalleen pyydetty? Pyydettiinkö tai tuotettiin se kestävästi tai noudatettiin sen hankinnassa hyvää kauppatapaa? Kuluttajilla on oikeus saada tuotteen merkinnästä luotettavaa tietoa ostoksistaan.

Lisääntynyt kulutus kaikkialla EU:ssa tarjoaa konkreettisia ansiomahdollisuuksia niin EU:n kuin sen ulkopuolistenkin maiden tuottajille.

EU:n oikeus toimia

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 3 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan Euroopan unionilla on yksinomainen toimivalta meren elollisten luonnonvarojen säilyttämisessä osana YKP:tä. SEUT:n 4 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan EU:lla on jaettu toimivalta YKP:n muilla osa-alueilla. Nämä määräykset määrittävät, kuinka laajoin toimin ongelmiin on tartuttava EU:n tasolla ja kuinka paljon tilaa jää jäsenvaltioiden toimille. Ne vaikuttavat myös siihen, minkälaisen välineen EU valitsee. YMJ:n mukaiset markkinatoimenpiteet kuuluvat SEUT:n 4 artiklan 2 kohdan d alakohdan soveltamisalaan, joten toimenpiteet on perusteltava toissijaisuusperiaatteen kannalta.

Kalastus- ja vesiviljelytuotteiden sisämarkkinoiden toteutuminen ja oikeudenmukaisen kilpailun varmistaminen edellyttävät EU:n tasoista markkinapolitiikkaa. Toissijaisuusperiaatteen mukaisesti jäsenvaltioiden ja talouden toimijoiden olisi voitava soveltaa markkinapolitiikkaan liittyviä eri mekanismeja melko itsenäisesti.

Vuorovaikutus YKP:n uudistuksen kanssa

Yhteisen kalastuspolitiikan uudistuksen tärkeimpänä tavoitteena on edistää kalavarojen kestävä hoitoa taloudellisesti kannattavalla kalastusalalla, jolle puolestaan annetaan lisää vastuuta kalastuksenhoidosta. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi on ensinnäkin autettava kalastusalaa järjestäytymään tehokkaammin.

YKP:n vaikutusten arvioinnissa tultiin siihen tulokseen, että YKP:n uusien tavoitteiden ja välineiden vuoksi markkinapolitiikkaa on uudistettava voimakkaasti: YKP:n tärkeimmät tavoitteet olisi pyrittävä saavuttamaan suoraan tai välillisesti markkinalähtöisillä välineillä.

Jotta päästäisiin eroon liikakalastuksesta, kestäättömistä käytännöistä ja yksinomaan määrään perustuvista tuotantostrategioista, uudella markkinapolitiikalla edistetään

- tuottajajärjestöjen vaikutusvallan lisäämistä ja niiden osallistumista kalastusoikeuksien ja tuotanto- ja kaupanpitämistoiminnan hallintaan;
- markkinatoimenpiteitä, joilla lisätään (kalastus- ja vesiviljelyalan) tuottajien neuvotteluvoimaa, parannetaan markkinakriisien ennakointia, ehkäisyä ja hallintaa ja lisätään markkinoiden avoimuutta ja tehokkuutta;
- markkinalähtöisiä kannustimia ja palkkioita kestävästä käytännöistä, kestäväan tuotantoon, hankintaan ja kulutukseen tähtääviä kumppanuuksia sekä sertifiointia (ympäristömerkit), myyinnedistämistä ja kuluttajille tiedottamista;
- saaliiden poisheittäminen liittyviä uusia markkinatoimenpiteitä.

Tavoitteet

Vaikutusten arvioinnissa määritellään jokaista edellä lueteltua keskeistä ongelma-alueetta kohden kalastus- ja vesiviljelytuotteita koskevan uuden markkinapolitiikan erityistavoitteet:

- markkinalähtöisten kannustimien parantaminen kestävien tuotantokäytäntöjen tukemiseksi

- EU:n tuotannon markkina-aseman parantaminen
- EU:n tuotannon parempi yhteys EU:n markkinoihin
- EU:n tuotteiden markkinapotentiaalin parantaminen
- hyvän hallinnan tukeminen ja sääntelypuitteiden yksinkertaistaminen.

Vaihtoehdot

Arviointien, sidosryhmien näkemysten, erityistavoitteiden ja poliittisten ohjauskeinojen perusteella on tarkasteltu neljää vaihtoehtoa:

- Vaihtoehto 1: kalastus- ja vesiviljelytuotealan nykyisen yhteisen markkinajärjestelyn säilyttäminen
- Vaihtoehto 2: kalastus- ja vesiviljelytuotealan nykyisen yhteisen markkinajärjestelyn tarkistaminen
- Vaihtoehto 3: kalastus- ja vesiviljelytuotealan markkinapolitiikan vahvistaminen
- Vaihtoehto 4: kalastus- ja vesiviljelytuotealan nykyistä yhteistä markkinajärjestelyä koskevan sääntelyn purkaminen.

Vaihtoehto 1 tarkoittaisi, että nykyinen yhteinen markkinajärjestely säilyy ennallaan, ja siinä keskitytään ennen kaikkea hintavakautta tukeviin markkinainterventioihin (markkinoilta vetäminen, siirto, yksityinen varastointi, tonnikalalan tasaushyvytys), yksipuolisiin tullijärjestelyihin (suspensiot ja kiintiöt), kaupan pitämistä koskeviin vaatimuksiin (tuoreus ja koko), kuluttajille ilmoitettaviin pakollisiin tietoihin (kauppanimi, tuotantomenetelmä – merestä pyydetty, makeasta vedestä pyydetty tai viljelty – ja alkuperä – pyyntialue tai makean veden tai viljeltyjen tuotteiden alkuperämaa).

Vaihtoehdossa 2 interventiomekanismit supistettaisiin yhdeksi varastointitueksi, jota maksettaisiin ihmisravinnoksi tarkoitetuille kalastustuotteille. Siinä puututtaisiin aluksesta purettaessa noudatettavan vähimmäiskoon ja kaupallisen vähimmäiskoon välisiin epäjohdonmukaisuuksiin ja tehtäisiin tariffikiintiöiden ja tullien yksipuolisen suspension tarkistamisesta joustavampaa (joka kolmas vuosi).

Vaihtoehto 3 on sama kuin vaihtoehto 2, mutta siinä tuottajajärjestöille ja toimialakohtaisille järjestöille annettaisiin uusia tehtäviä ja myönnettäisiin taloudellista tukea kestävien tuotanto- ja kaupanpitämissuunnitelmien laatimiseksi ja toteuttamiseksi. Tässä vaihtoehdossa myös yksinkertaistettaisiin ja muutettaisiin kaupan pitämistä koskevien vaatimusten soveltamisalaa, ja sillä tuettaisiin kalastuksen hallintaa koskevien kansainvälisten yleissopimusten noudattamista yksipuolisissa tullietuusjärjestelyissä. Tavoitteena olisi toimittaa talous- ja markkina-analyysseja sidosryhmien ja poliittisten päätöksentekijöiden käyttöön. Pakollista kuluttajille tiedottamista laajennettaisiin, ja se ulotettaisiin koskemaan kaikkia (tuoreet, jäädytetyt, säilötyt ja jalostetut) tuotteita. Tämä

vaihtoehto tarjoaisi puitteet vapaaehtoisten merkintöjen oikeellisuuden ja valvonnan varmistamiseksi.

Vaihtoehdossa 4 YMJ:stä luovuttaisiin kokonaan. Tässä vaihtoehdossa kaikki kalastus- ja vesiviljelytuotteiden taloudelliset tuet (interventiot ja tuki kollektiivisille toimille) ja kaikki niitä koskevat erityiset säädökset poistettaisiin. Tuoduille kalastus- ja vesiviljelytuotteille ei asetettaisi mitään ennakkoodellytyksiä.

Vaihtoehtojen arviointi

Kestävä kehitys

Vaihtoehdossa 1 keskityttäisiin edelleen interventiomekanismien käyttöön. Tuottajajärjestöille ei annettaisi valtuuksia hoitaa kalastustoimintaansa kestävästi, eikä varmistettaisi, että vesiviljelyä harjoitetaan kestäväällä tavalla.

Markkinoilta vetämisestä maksettavan tuen poistamisella vaihtoehdon 2 mukaisesti olisi varsin vähän suoria vaikutuksia, sillä markkinoilta on viime vuosina vedetty vain vähäisiä määriä. Tuen poistaminen välittäisi kuitenkin voimakkaan poliittisen viestin siitä, että markkinoiden kysyntää ja menekkiä on ennakoitava paremmin.

Vaihtoehto 3, jossa tuottajajärjestöt valtuutetaan hallinnoimaan, seuraamaan ja valvomaan yhteisesti jäsenvaltioiden jakamia kalastusmahdollisuuksia (myös järjestöjen omien jäsenten yksittäisiä kalastusoikeuksia ja pyyntiponnistuksia), parantaisi merkittävästi EU:n kalastusalan kestävyttä. Kuluttajien mahdollisuudet saada tarkempia tietoja kaikista tuotteista niiden esillepanotavasta riippumatta lisäksi huomattavasti tietoutta kalastus- ja vesiviljelytuotteista. Tämä auttaisi kuluttajia tekemään parempia ja valistuneempia valintoja ja tukisi kaiken kaikkiaan vastuullista kulutusta.

Jos tuottajajärjestöiltä poistettaisiin tuet vaihtoehdon 4 mukaisesti, ne eivät kykenisi yhtä tehokkaasti koordinoimaan kestävien kalastuskäytäntöjen käyttöönottoa. Se rajoittaisi myös tuottajajärjestöjen nykyisin toteuttamia hallintatoimia. Vaikka kestävä hankintaa ja kulutusta edistävät yksityiset aloitteet ovatkin EU:ssa lisääntymässä, tämän uuden markkinakehityksen on yhä voimistuttava ja saatava lisää uskottavuutta ja luottamusta.

Taloudellinen kestävyys

Vaihtoehdossa 1 tuottajajärjestöjen tuoma lisäarvo rajoittuisi väistämättä mahdollisuuteen hyötyä interventiomekanismeista. Tuottajajärjestöt eivät todennäköisesti tarjoaisi lisäpalveluja jäsenilleen eivätkä varsinkaan palveluja, jotka auttaisivat jäseniä kytkemään tuotantonsa paremmin markkinoiden vaatimuksiin ja saamaan lisäarvoa tuotteilleen.

Vaihtoehto 2 vaikuttaisi ensimyyntihintoihin siten, että tuottajat jäisivät todennäköisesti hinnanottajiksi, kunnes oppivat ryhmittämään tarjontansa tehokkaasti ja mainostamaan paremmin tuotteitaan.

Kun vaihtoehtoa 3 verrataan hedelmä- ja vihannesalaan, havaitaan selvä korrelaatio tuotannon organisoinnin, hintavakauden ja lisäarvon osalta. Tarjonnan suunnittelu ja keskittäminen johtaisi siis todennäköisesti vakaampiin ensimyyntihintoihin. Riittävä markkinatuntemus vahvistaisi markkina-asemaa ja markkinoiden trendien tai kriisien ennakointikykyä. Tuottajien suurempi neuvotteluvoima johtaisi todennäköisesti lisäarvon tasapuolisempaan jakautumiseen. Tarjoamalla kuluttajille tarkempia tietoja tuotteiden alkuperästä (esimerkiksi kalakannoista, FAO-suuralueesta, Biskajanlahdesta, Englannin kanaalista tai muista erikseen määritellyistä merialueista) tuettaisiin paikallisia hankintoja ja keskittymistä kestäväan kulutukseen. Pienimuotoista kalastusta harjoittavat laivastot voisivat markkinoida tuotantoaan paremmin, ja kuluttajien luottamus palautuisi tai säilyisi ennallaan. Tietovaatimusten ulottaminen jalostettuihin tuotteisiin vastaisi myös kuluttajien odotuksia ja auttaisi estämään petoksia.

Markkinapoliittisten ohjausvälineiden poistaminen vaihtoehdon 4 mukaisesti karsisi pois kaikki alan organisoitumista tukevat kannustimet. Tuottajien neuvotteluvoima ja kyky mukauttaa tarjonta kysyntään heikkenisi (hajanainen tarjonta, tuottajien välisen koordinoinnin puuttuminen). Kuluttajille suunnattu vapaaehtoinen tiedotus on käyttökelpoinen vaihtoehto, koska toimijat ovat sitoutuneet kestäväan tuotantoon. Sen avulla ei kuitenkaan saavutettaisi tavoitetta, jonka mukaan EU:n kuluttajia on informoitava paremmin ja heidän tietojaan kalastus- ja vesiviljelytuotteista on lisättävä. On havaittu tapauksia, joissa perättömät väitteet ympäristöystävällisyydestä ovat johtaneet kuluttajia harhaan tai hämmentäneet heitä. Tämä vesittää kaikki yritykset kohentaa alan julkisuuskuva.

Sosiaalinen kestävyys

Vaihtoehdoissa 1 ja 2 vaikutukset tuloihin jäisivät hyvin vähäisiksi yhtäältä siksi, että ne koskevat vain tapauksia, joissa hinnanlaskut on estettävä, ja toisaalta siksi, että tuki-intensiteetti on hyvin alhainen (0,2 prosenttia EU:n tuotannon arvosta).

Vaihtoehdossa 3 tuotantopuolen paremman organisoinnin odotetaan helpottavan kriisien ennakoitua ja kasvattavan lisäarvoa kaupan pitämistä koskevien strategioiden monipuolistuessa. Näin työllisyys ja tulotasot pysyisivät ennallaan.

Markkinavälineiden poistamista koskeva vaihtoehto 4 vaikuttaisi todennäköisesti joihinkin sektoreihin (avovesikalasäilykkeitä valmistavat pienet tehtaot), jotka saattaisivat siirtyä EU:n ulkopuolelle. Paikallisesti tämä voisi vaikuttaa tuntuvasti työpaikkoihin ja tuloihin.

Vaihtoehtojen vertailu

Vaihtoehtoja verrattiin arvioitujen vaikutusten ja havaittujen riskien perusteella perusskenaarioon (nykyinen järjestely) siltä kannalta, miten vaikuttavia ja tehokkaita ne ovat suhteessa tavoitteisiin ja miten hyvin ne sopivat yhteen EU:n yleisten tavoitteiden kanssa (etenkin YKP:n tavoitteiden mutta myös muiden monialaisten kysymysten kanssa). Tämä voidaan kiteyttää seuraavasti:

Vaihtoehto 1 eli nykyisen järjestelyn säilyttäminen arvioitiin yksityiskohtaisesti, ja sitä pidettiin osittain tehottomana ja liian mutkikkaana täyttämään uudet tavoitteet. Yhteisessä markkinajärjestelyssä on toistaiseksi keskitytty hintavakauteen, jota pidetään yllä markkinainterventioilla. Vaihtoehdolla 1 osoitettiin olevan vain vähän vaikutusta. Se osoittautui myös tehottomaksi, sillä siinä puututtaisiin todellisten syiden sijaan oireisiin, lähetettäisiin väärää poliittisia viestejä ja jätettäisiin toimijat lähes tai kokonaan ilman vastuuta. Nykyinen YMJ ei enää tänään, 12 vuotta perustamisensa jälkeen, vastaa EU:n markkinoiden haasteisiin. YKP:n uudistuksen jälkeen se olisi entistäkin tehottomampi eikä ehkä vastaisi uudistetun YKP:n perimmäisiä tavoitteita.

Vaihtoehdon 2 tavoitteena on nykyisen YMJ:n suurimpien puutteiden korjaaminen järjestelyn toimivuutta parantavilla mukautuksilla ja yksinkertaistuksilla. Vaikutus YKP:n uudistuksen tärkeimpiin tavoitteisiin jäisi kuitenkin kyseenalaiseksi.

Vaihtoehdossa 4 EU:n markkinapoliittikka lakkautettaisiin kokonaan. Markkinalähtöinen kehitys ja kestävyys edistävät kannustimet ovat todellakin lisääntyneet; jalostajien ja vähittäiskauppioiden antamat sitoumukset sekä kestäviä tuotteita koskevat kansalaisjärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kasvavat vaatimukset voivat auttaa

saavuttamaan ympäristötavoitteet. Suurimmat ongelmat eli EU:n tarjontapuolen monimutkaisuus ja hajanaisuus ja riski siitä, että kuluttajille annetaan harhaanjohtavia tai hämmentäviä tietoja, voitaisiin kuitenkin ratkaista vain osittain. Alalle annettaisiin toki enemmän vastuuta toimintojensa hallinnoinnista, mutta jos sitä ei tueta tuotantonsa järjestämisessä eikä toteuteta markkinatukitoimenpiteitä, toimitaan vastoin uudistuksen päämäärää, joka on tukea markkinapohjaisia ohjauskeinoja (kalliiden rakennepoliittisten toimenpiteiden sijaan) ja auttaa tuottajajärjestöjä parantamaan tuotteidensa kaupan pitämistä.

Vaihtoehdossa 3 ehdotetaan markkinapolitiikan tehostamista siten, että kalastus- ja vesiviljelyalaa tuetaan sen siirtyessä kestäviin tuotantokäytäntöihin. Organisointia ja kaupan pitämistä voidaan tehostaa huomattavasti tarjonnan ennakoinnin parantamiseksi ja liiketoimintakulujen pienentämiseksi. Tässä vaihtoehdossa korostuu jokaisen pääsidosryhmän vastuu kestävien käytäntöjen suosimisesta.

Tässä vaihtoehdossa uusi markkinapolitiikka olisi rakenteeltaan ja tavoitteiltaan paljon laajempi ja voimallisempi:

- Useista ohjauskeinoista ja varsinkin markkinainterventioista luovuttaisiin. Tämä merkitsisi voimakasta poliittista viestiä ja suunnatonta yksinkertaistamista.
- Jotkin asiat, kuten kaupan pitämistä koskevat vaatimukset ja yksipuoliset tariffitoimenpiteet säilyisivät ennallaan, mutta niistä tulisi joustavampia, ja käyttöön otettaisiin uusia tavoitteita (joilla edistetään muun muassa etämyynnin tai verkkokaupan kehittämistä ja tasapuolisia toimintaedellytyksiä).
- Korostettaisiin muita seikkoja: ala järjestettäisiin uudelleen keskittymällä voimakkaammin tuottajien kykyyn hallita tuotantoaan ja pitää kaupan tuotteitaan, siirryttäisiin yhteen, yksinkertaistettuun varastointitukeen (tuotteet, jotka varastoidaan, jalostetaan ja tuodaan uudelleen markkinoille), tuettaisiin markkina- ja taloustietoutta, ja kuluttajille annettaisiin laajempia ja yksityiskohtaisempia tietoja.
- Uusi elementti olisi markkinaseurantaan keskittyvä EU:n elin.

YKP:n uudistuksesta laaditussa vaikutustenarvioinnissa tultiin siihen tulokseen, että markkinapolitiikkaa on uudistettava kauaskantoisesti vahvistamalla tuottajajärjestöjen ja toimialakohtaisten järjestöjen roolia ja yleensäkin kaupan pitämistä koskevia toimenpiteitä. Tämä edistää uudistuksen tavoitteita taloudellisesta kestävydestä ja vie eteenpäin myös kestävästä kehityksestä. Markkinapolitiikan olisi suunnattava tuotantotoiminta alueille, joilla on hyvät markkinaolosuhteet ja joilla kalastus- ja vesiviljelytuotteille on menekkiä.

Markkinapolitiikalla toivotaan lisättävän kalastus- ja vesiviljelytuotteiden lisäarvoa siirtymällä kalastus- ja vesiviljelyalalla laivastoon kohdistuvasta tuesta (erityisesti romutuspalkkiot ja palkkiot toiminnan tilapäisestä lopettamisesta) älykkäiden, ympäristöystävällisten, innovatiivisten ja markkinakeskeisten ratkaisujen tukemiseen. Uuden YKP:n toteuttamista olisi täydennettävä ja tuettava varsinkin seuraavasti:

- Tuottajajärjestöt valtuutetaan huolehtimaan jäsentensä harjoittaman kalastustoiminnan hallinnasta, täytäntöönpanosta ja valvonnasta.
- Markkinapohjaiset ns. siirrettävät kalastusosuudet (transferable fishing shares) auttavat kalastusalaa mukauttamaan laivastokapasiteetin saatavilla oleviin meriluonnonvaroihin ilman tarvetta tukeutua julkisiin interventioihin;

tuottajajärjestöt voisivat vastata tällaisten kalastusosuuksien yhteisestä hallinnoinnista.

- Olisi määriteltävä tarkasti markkinatoimenpiteet, joilla tuetaan aktiivista politiikkaa kaikkien saaliiksi saatujen, pyyntirajoitusten alaisten kantojen pakollisesta aluksesta purkamisesta. Tällaisia toimenpiteitä voisivat toteuttaa tuottajajärjestöt.
- Annetaan arvoa selektiivisemmälle ja kestävämmälle tuotantotoiminnalle, siirrytään pois määrään perustuvasta strategiasta, parannetaan tuotantoa ja kaupan pitämistä koskevaa suunnittelua tuottajajärjestöissä ja annetaan EU:n kuluttajille aktiivisempi rooli tarjoamalla heille mahdollisuus tehdä valistuneita valintoja.

Vaikutusten vaihtelut eri alueilla olisivat hyvin vähäisiä kaikkien sääntöjen vuoksi ja koska tuottajajärjestöillä olisi yhtäläiset mahdollisuudet hyötyä rahoitusvälineistä.

Monet eri sidosryhmät hyötyisivät laajasti vaihtoehdosta 3. Tuottajajärjestöjen tehtävien ja resurssien lisääminen tarjoaisi uusia liiketoimintamahdollisuuksia kalastus- ja vesiviljelytuotteiden valmistajille, jotka tuntisivat suurempaa houkutusta liittyä kyseisten järjestöjen jäseniksi. Uusi tullipolitiikka parantaisi raaka-aineiden tarjonnan ennustettavuutta, mikä auttaisi jalostajia ennakoimaan paremmin toimintaansa. Koordinointi paranisi koko alalla, jota myös kannustettaisiin käynnistämään yhteisen edun mukaisia aloitteita varsinkin kestävä kalastuksen edistämiseksi. Kuluttajat voisivat tehdä valistuneempia valintoja, koska kalastus- ja vesiviljelytuotteiden merkinnät olisivat parempia ja tarkempia. Hallinnollisen taakan yksinkertaistaminen ja väheneminen vaikuttaisi lisäksi myönteisesti komissioon, jäsenvaltioiden viranomaisiin ja talouden toimijoihin.

Meri- ja kalastusasioiden pääosasto kannattaa vaikutusten arvioinnin perusteella vaihtoehtoa 3, jolla tehostetaan kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinapolitiikkaa.